

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobce: **R. P.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o námitce podjatosti podané žalobcem v rámci řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 17. 3. 2008, č. j. X,

t a k t o :

Samosoudkyně Krajského soudu v Hradci Králové JUDr. Marcela Sedmíková **není vyloučena** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 54 Cad 29/2008.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou ze dne nazvanou jako „odvolání“ ze dne 9. 5. 2008 brojil žalobce proti rozhodnutí žalované ze dne 17. 3. 2008, č. j. X, jímž byla zamítnuta žádost žalobce o plný invalidní důchod z důvodu nesplnění podmínek § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Na základě organizačního opatření předsedy Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajského soudu“) evidovaného pod sp. zn. Spr. 3593/2008 byla žaloba přidělena k vyřízení místo do senátu 54 Cad do senátu § 28 Cad, jehož agendu dle rozvrhu práce vyřizuje samosoudkyně JUDr. Marcela Sedmíková.

O tomto organizačním opatření byl žalobce uvědomen spolu s poučením účastníka řízení, které mu bylo doručeno dne 8. 10. 2008.

Na toto organizační opatření (změnu zákonného soudce) žalobce reagoval podáním ze dne 13. 10. 2008 podaným v elektronické podobě bez zaručeného elektronického podpisu, kterým požádal o změnu v osobě soudce. Svou žádost odůvodnil tím, že má k osobě JUDr. Marcely Sedmíkové výhrady z důvodu negativních zkušeností z její předchozí rozhodovací činnosti. Konkrétně se tato samosoudkyně měla dopustit opakovaně pochybení při hodnocení posudku Posudkové komise MPSV v Hradci Králové v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované o odnětí plného invalidního důchodu stěžovateli vedeném od roku 2000. Žalobce se dále domnívá, že vinou této samosoudkyně došlo i k zamítnutí jeho ústavní stížnosti v té věci. Následkem těchto skutečností je stěžovatel již 9 let bez jakýchkoliv finančních prostředků a je velmi zadlužen. Proto požádal o přidělení jiného soudce a zároveň podal z uvedených důvodů na JUDr. Marcelu Sedmíkovou stížnost.

Toto podání žalobce dále specifikoval doplněním ze dne 1. 11. 2008, v němž konkretizoval předmětná pochybení této samosoudkyně. Poukázal zejména na to, že se JUDr. Marcela Sedmíková při soudním jednání v tehdejší řízení nevypořádala s potřebným dokazováním a dokonce odmítla nahlédnout do znaleckých posudků. Ve zbytku tohoto podání žalobce zopakoval pouze již tvrzené skutečnosti. Závěrem požádal o přihlídnutí ke své těžké životní situaci a omluvil se, že jeho podání nejsou elektronicky podepsána, avšak vzhledem k jeho těžkému zdravotnímu stavu, kterého ho omezuje v běžném pohybu, se snaží komunikovat z místa bydliště přes internet.

Ve vyjádření dotčené samosoudkyně JUDr. Marcely Sedmíkové ze dne 4. 11. 2008 je uvedeno, že nemá k účastníkům řízení, tedy ani k osobě žalobce žádný bližší vztah a nemá ani žádný osobní zájem na výsledku projednávané žaloby. Je osobně přesvědčena, že při projednávání označené věci nepochybila ani profesně, ani lidsky. Konstatovala, že se vši rozhodností popírá, že by vedla řízení v rozporu se zákonem a se záměrem poškodit oprávněné zájmy žalobce.

Po postoupení žalobcovy námitky podjatosti k vyřízení Nejvyššímu správnímu soudu tento ze spisu zjistil, že není zřejmé, zda žalobce své podání elektronicky podepsal či nedoplnil v zákonem stanovené lhůtě 3 dnů o jejich písemnou podobu. Proto spis svým přípisem ze dne 24. 11. 2008 vrátil krajskému soudu bez věcného vyřízení s tím, aby soud doplnil do spisu informaci, zda podání nebylo ve lhůtě 3 dnů doplněno, anebo aby objasnil, zda podání žalobce obsahovalo úkon, k němuž je možné v souladu s ustanovením § 37 odst. 2 s. ř. s. přihlížet.

Krajský soud v souladu s tímto pokynem Nejvyššího správního soudu postupoval tak, že svým usnesením ze dne 27. 11. 2008, č. j. 54 Cad 29/2008 – 78, vyzval žalobce, aby ve lhůtě 3 dnů po obdržení tohoto usnesení doplnil svá podání o vlastnoruční podpis. V odůvodnění uvedl, že dotazem učiněným kanceláří předsedy zjistil, že žalobcovo původní podání nebylo opatřeno elektronickým podpisem a rovněž tak nebylo ve lhůtě tří dnů potvrzeno písemným podáním shodného obsahu s připojeným podpisem. Stejně tak tomu bylo i s podáním ze dne 1. 11. 2008. Z tohoto důvodu žalobce vyzval k předložení originálu podání s datem 13. 10. 2008 spolu s vlastnoručním podpisem. V opačném případě, pokud žalobce originálem podání nedisponuje, vyzval ho soud k připojení podpisu s aktuálním datem na kopii jeho podání a k předložení těchto podepsaných podání ve lhůtě stanovené soudem. Poučil ho rovněž o tom, že v případě nedoplnění náležitostí podání se vystavuje odmítnutí námitky podjatosti. Toto usnesení bylo dle připojené doručky žalobci doručeno dne 4. 12. 2008.

Žalobce dle podacího razítka krajského soudu kopie svých podání vlastnoručně podepsal a doručil je krajskému soudu prostřednictvím pošty dne 8. 12. 2008. Obálka s poštovním podacím razítkem není ve spise založena, avšak vzhledem k tomu, že konec lhůty připadl v souladu s ustanovením § 40 odst. 3 s. ř. s. právě na tento den (posledním dnem třídenní lhůty byla neděle 7. 12. 2008, a proto lhůta končí až následující pracovní den), je zjevné, že žalobce podal doplnění svých podání včas.

Po posouzení podání žalobce v kontextu jejich doplnění obstaraného krajským soudem Nejvyšší správní soud shledal, že námitka podjatosti byla žalobcem uplatněna v souladu s podmínkami uvedenými v ustanovení § 8 odst. 5 s. ř. s. a je projednatelná. Po jejím meritorním posouzení však Nejvyšší správní soud shledal, že **není důvodná.**

Podle ustanovení § 8 odst. 5 s. ř. s. platí, že „*účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání.*

K později uplatněným námitkám se nepřiblíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočnicka nebo znanalce, senát po jejich vyjádření.“

Podle § 8 odst. 1 soudního řádu správního jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v projednávané věci, nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen vskutku výjimečně a z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě. Podjatost sama zasahuje vždy do principu nezávislosti soudce, neboť nestrannost tento princip předpokládá. Samotný pojem soudce totiž s sebou nese atribut nezaujatosti a nestrannosti a bez toho, že by se nepředpokládal, nebylo by důvodu ani konstituování soudní moci jako pilíře demokratické společnosti (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 – 16, přístupné na www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud podotýká, že důvodem pro vyloučení soudce může být pouze jeho poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům. Poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci, zejména v případech, kdyby mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Poměr soudce k účastníkům nebo k jejich zástupcům může být založen např. příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem (ať již zjevně přátelským či nepřátelským), může jít i o vztah ekonomické závislosti, apod.

V případě posuzované námitky podjatosti Nejvyšší správní soud nezjistil žádnou z těchto skutečností a žalobce ostatně podobné skutečnosti ani netvrdil. Jeho stěžejní námitkou je tvrzení, že samosoudkyně JUDr. Marcela Sedmíková se dopustila nesprávného postupu v dřívějším řízení vedeném krajským soudem ve věci odnětí plného invalidního důchodu žalobci, čímž podle názoru žalobce způsobila i nezdar v řízení o ústavní stížnosti a současnou nepříznivou sociální situaci. Z připojeného spisu 28 Cad 44/2000 Nejvyšší správní soud zjistil, že samosoudkyně JUDr. Marcela Sedmíková rozhodovala v řízení o opravném prostředku proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 11. 1999, jímž mu byl odňat plný invalidní důchod. V této věci byl touto samosoudkyní vydán rozsudek ze dne 26. 6. 2002, jímž byla žaloba zamítnuta. V řízení o kasační stížnosti tento rozsudek přezkoumal Nejvyšší správní soud s tím, že kasační stížnost zamítl svým rozsudkem ze dne 21. 12. 2004, č. j. 4 Ads 47/2003 – 89, jako nedůvodnou.

Je tedy zcela zřejmé, že se u předmětné námitky podjatosti jedná o podjatost spočívající v předchozí rozhodovací činnosti dotčené samosoudkyně v *jiných* věcech, nikoliv v její rozhodovací činnosti v *téže* věci. V tomto ohledu Nejvyšší správní soud zastává setrvalý právní názor, že „*podíl soudce na rozhodování v „předchozím soudním řízení“ ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s., který zakládá důvod pro jeho vyloučení, se týká rozhodování ve stejné věci u soudu nižšího stupně;*

„předchozím soudním řízením“ není řízení v jiné soudní věci, byť by se i týkala těchž účastníků“ (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003 – 18, přístupné na www.nssoud.cz).

Z tohoto výkladu vyplývá jednoznačný závěr, že námitka žalobce ze své podstaty nemůže být důvodná. Ke konkrétním skutečnostem namítaným žalobcem Nejvyšší správní soud pouze uvádí, že rozhodně není oprávněn k podané námitce podjatosti přezkoumávat, zda se dotyčná samosoudkyně v minulém pravomocně skončeném řízení dopustila vůči žalobci nějakého procesního pochybení, když navíc o těchto otázkách již bylo v řízení o kasační stížnosti pravomocně rozhodnuto.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud námitku podjatosti neshledal důvodnou a návrhu žalobce na vyloučení JUDr. Marcely Sedmíkové z projednání jeho žaloby proti napadenému rozhodnutí žalované tak nevyhověl.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 22. ledna 2009

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu